

Nagovor ob podelitvi licenc in listin o opravljenih specialističnih izpitih

Dr. Zdenka Čebašek - Travnik, predsednica ZZS

13. aprila 2017

Drage mlade zdravnice in zobozdravnice, dragi mladi zobozdravniki in zdravniki,

skupaj z vami sem stopila v novo obdobje, ki bo močno spremenilo naša življenja. Medtem ko sem sama vsaj začasno zaključila svojo kariero psihiatrinje in prevzela vodenje naše zdravniške zbornice, ste vi stopili na samostojno pot zdravniškega in zobozdravniškega poklica. Pot, na kateri naj bi mi vsi v čim večji meri upoštevali medicinski profesionalizem. Gre za obliko pogodbe med medicino in družbo, torej za zaupanje med pacientom in zdravnikom na eni strani ter zdravnikom in zdravstvenim sistemom (državo) na drugi. Rada bi poudarila tri temeljna sporočila zdravniškega profesionalizma:

- **Skrb za dobrobit pacienta.** Gre za resnično skrb, ki jo vodi altruizem – ta naj bi bil izražen v vsakem odnosu med zdravnikom in pacientom. Verjamem, da je ta skrb že del vaše poklicne identitete.
- **Pacientova pravica do avtonomije.** Zdravnik mora spoštovati pacientovo avtonomijo, biti do njega pošten in mu podati vse informacije, da se bo lahko sam odločil o svojem zdravljenju.
- **Princip socialne pravičnosti.** Vsi poklici v medicini bi morali spodbujati pravičnost v zdravstvenem sistemu in preprečevati diskriminacijo med pacienti – vključno z enakim dostopom do storitev.

Ob današnjem dogodku se z nostalgijo spominjam svojih začetkov samostojnega dela. Kot mlada zdravnica sem verjela,

da bom s svojim znanjem, predvsem pa s predanostjo stroki in ljudem zmogla delati čudeže in pomagati tistim pacientom, ki so se jim drugi kolegi pogosto izogibali. Kot mlada zdravnica sem se odločila, da bom svojo poklicno kariero posvetila ljudem, odvisnim od alkohola. Zdaj, ob koncu kariere lahko s ponosom povem, da je moje poklicno delo osmislilo vse, kar sem od zdravniškega poklica pričakovala: klinično delo s številnimi uspehi, pa tudi neuspehi, ki sem se jih naučila sprejemati in razumeti. Delala sem tudi raziskovalno, preventivno, izobraževalno in publicistično ter na vseh področjih dosegla zastavljene cilje. Dobila sem tudi priložnost, da sem bila varuhinja človekovih pravic, na kar sem posebej ponosna. Bila sem prva ženska na tem položaju v naši državi in prva zdravnica – psihiatrinja med evropskimi ombudsmeni. V tej vlogi sem spoznala, kaj so človekove pravice, kaj dejansko pomeni medsebojno spoštovanje in dostojanstvo posameznika. Bila sem v neposrednem stiku z državniki iz zelo drugačnih družbenih okolij in ureditev – kar mi je omogočilo še širše razumevanje ombudsmanskega dela.

Že pred nastopom ombudsmanske funkcije sem v okviru zdravniške zbornice skupaj s kolegico prim. Darjo Boben Bardutzky večkrat poskušala uvesti pomoč za zdravnike in zobozdravnike, ki so zašli v težave do te mere, da je bilo ogroženo opravljanje njihovega poklica. V ZDA se je uveljavil izraz »impaired physician«, ki je težko prevedljiv. Hkrati s prepoznanim pojavom »impaired physician« so se oblikovale različne oblike strokovne in kolegialne pomoči za te zdravnike in njihove družine. Kljub temu, da so ti programi široko razvejani in dostopni, pa ravno v ZDA v zadnjih letih zaznavajo epidemijo samomorov med zdravniki in na žalost tudi med študenti medicine. Pamela Wible je zdravnica, ki je to področje pogumno odkrila splošni javnosti in po svoji knjigi *Physician Suicide Letters Answered* postala svetovno znana. Nedolgo tega so jo kot slavnostno govornico povabili na zaključno slovesnost, ki bo maja na Loyola University Stritch School of Medicine. Pamela, s katero si redno dopisujem, je izkoristila to priložnost in nam kolegom poslala dve vprašanji:

- 1. Kaj je bila najbolj navdihujoča stvar, ki ste jo naredili za svojega pacienta?*
- 2. Kaj je bila najbolj navdihujoča stvar, ki jo je pacient naredil za vas?*

S tema dvema vprašanjema nas Pamela Wible želi spodbuditi k temu, da bi ji sporočili svoje zgodbe, s katerimi bi lahko ona navdihujoče nagovorila naslednjo generacijo zdravnikov.

Dovolite mi, da ti dve vprašanji postavim tudi vam, ki ste na začetku vznemirljivega življenjskega obdobja, v katerem se boste vsakodnevno srečevali z izzivi, ki jim boste – ali pa tudi ne – kos. Danes je za vas in za vaše družine slavnostni dan, ki se ga upravičeno veselite. A ravno ob tem dogodku bi vam rada sporočila, da smo te dni v okviru naše zbornice odprli vrata zdravniškemu ombudsmanu. Članek o tem lahko preberete na naši spletni strani, zdravniškemu ombudsmanu lahko pišete na e-naslov ali se naročite na pogovor s svetovalcem. Zdravniški ombudsman ni ena oseba, temveč svetovalna dejavnost naše zbornice, kjer bodo vsi člani lahko dobili pomoč, kadar se bodo znašli v osebni stiski zaradi poklicnih ali družinskih težav.

Dragi mladi udeleženci današnje prireditve, spoštovani starši, dragi otroci. Vaše mamice in očetje so opravili dolgo študijsko pot, da so postali zdravniki in zobozdravniki in s tem dobili možnost, da opravljajo ta plemenit poklic. Poklic, ki pa od njih zahteva, da bodo od doma večkrat, kot so drugi starši, kar pomeni za vas otroke, da boste zaupani v varstvo tudi drugim ljudem, ki vas imajo radi – babicam, dedkom, prijateljem in drugim, s katerimi so se dogovorili vaši starši. Mnogi od vas – dragi otroci – boste gotovo stopili na isto pot kot vaši starši in prepričana sem, da se nam za prihodnost našega poklica ni treba bati.

Želim vam prijetno druženje danes in lep spomin na današnji večer.